

GROENLINKS

HOOGEVEEN

VERKIEZINGSPROGRAMMA

2022-2026

Wonen

Zorg

Klimaat en Duurzaamheid

Groen en Leefomgeving

Samen, Duurzaam, Eerlijk!

Inleiding

Zoals in het verkiezingsprogramma 2018-2022 al aangegeven geldt nog steeds dat het anders kan en dat het anders moet.

De situatie in Hoogeveen vraagt om een aanpak waarbij de burger centraal staat en de financiële huishouding op orde moet worden gebracht. Voor GroenLinks Hoogeveen aanleiding voor een verkiezingsprogramma met lef en een flinke dosis gezond verstand. Een verkiezingsprogramma waarin blijk wordt gegeven dat de zorg voor de mens en voor ons klimaat, duurzaamheid, groen en leefomgeving, meer dan ooit, blijvend aandacht en inzet vragen.

GroenLinks Hoogeveen wil dat voor de periode 2022-2026 vormgeven aan de hand van vier hoofdthema's.

- 1. Wonen;**
- 2. Zorg;**
- 3. Klimaat en duurzaamheid en**
- 4. Groen en leefomgeving.**

Deze thema's worden uitgewerkt in een aantal punten zodat de aandacht gefocust kan worden op kernpunten.

De komende vier jaren zullen geen makkelijke jaren zijn. De financiële situatie maakt het moeilijk om met al te ambitieuze plannen te komen. Tegelijkertijd hebben we niet geschroomd om de voor GroenLinks belangrijke punten voor het voetlicht te brengen.

Gelet op de huidige situatie binnen de gemeentelijke huishouding pleit GroenLinks ervoor het huidige zakencollege "de klus" af te laten maken waarvoor ze in de herfst van 2020 zijn beëdigd. Nu weer de vlucht nemen in partijpolitieke afbakening en stokpaardjes zal Hoogeveen geen goed doen. Mocht dit niet haalbaar zijn, dan pleiten we dringend voor het invoeren van een geschiktheidsassessment voor de te benoemen wethouders. Onvoldoende resultaat = niet geschikt voor de functie. In het verlengde van de continuering van het zakencollege is het wat GroenLinks betreft meer dan de moeite waard om voor de periode 2022-2026 te gaan besturen op basis van een raadsakkoord.

We wensen onze fractie heel veel succes en wijsheid met het uitvoeren van dit programma.

De programmacommissie

Rick Dijkstra
André Braker
Harrie van der Meer

HOOFDSTUK 1 **Wonen**

Een dak boven je hoofd is een grondrecht. Tegelijk zitten we midden in een wooncrisis waarin dat grondrecht lang niet voor iedereen vanzelfsprekend is. De wachtlijsten voor een sociale huurwoning zijn enorm, waardoor starters en mensen met lage inkomens nauwelijks aan een woning kunnen komen.

Huurwoningen in de vrije sector zijn voor veel mensen onbetaalbaar. De enorme stijging van de huizenprijzen zorgt ervoor dat veel gezinnen kansloos zijn op de 'woningmarkt'. Het aantal dakloze mensen is in tien jaar tijd verdubbeld. In het hele land is een tekort aan woningen voor ouderen, die niet meer volledig zelfstandig kunnen of willen wonen, maar nog niet in aanmerking komen voor een verzorgingstehuis. Het is duidelijk: Als het aan GroenLinks ligt gaan er veel meer woningen gebouwd worden.

Meer bouwen alléén is niet voldoende. Het gaat ook om betaalbaar bouwen, voor die mensen voor wie de tekorten het grootst zijn. GroenLinks stuurt daarom actief op de bouw van sociale huur- en sociale koopwoningen voor starters en eenpersoonshuishoudens. Daarnaast is er nu in veel gevallen een mismatch tussen vraag en aanbod: veel mensen wonen te klein of juist te groot. Daarom gaan we de huidige voorraad woningen veel creatiever en slimmer benutten, bijvoorbeeld via het splitsen van woningen en het aantrekkelijker maken van doorstroming. Ook leggen we de rode loper uit voor iedereen met alternatieve woonidealen en creatieve oplossingen voor het tekort aan woningen, zoals kleinschalige coöperaties.

Wonen mag daarnaast niet langer een bron zijn van ongelijkheid en segregatie, maar moet juist bijdragen aan ontmoeting, begrip voor de ander en een meer rechtvaardige, solidaire samenleving. GroenLinks bouwt daarom aan mooie en gemengde wijken. Wijken die prettig leefbaar, veilig en goed bereikbaar zijn, met voldoende groen, speelruimte en voorzieningen. Wonen mag niemand uitsluiten en uitbuiten. Discriminatie bij het toewijzen van woningen is uit den boze. Iedereen moet in elke wijk of buurt veilig en prettig kunnen wonen.

Tot slot speelt wonen een belangrijke rol in de transitie naar een duurzame samenleving. Dat betekent dat het oplossen van het woningtekort niet zorgt voor hogere CO2-uitstoot en niet ten koste gaat van onze schaarse natuur. Slim bouwen doen we dan ook energieneutraal en zoveel mogelijk circulair en klimaat adaptief. De ruimte daarvoor zoeken we zoveel mogelijk binnen de huidige gebouwde omgeving. Hierdoor sparen we de groene ruimte en biodiversiteit, geven we de bestaande gebouwde omgeving een 'boost' en dragen we bij aan gezonde mobiliteit zoals wandelen, fietsen en openbaar vervoer.

- W1.** We willen dat iedereen zich thuis voelt in Hogeveen, ongeacht achtergrond, cultuur of religie.
- W2.** Binnen het woonbeleid is het uitgangspunt dat er balans is tussen sociale huurwoningen en een woningen in het middensegment (koop en huur).
- W3.** Woningen zijn geen handelswaar. Daarom voeren we een zelfbewoningsplicht en een anti-speculatiebeding in bij de aankoop van (nieuwe) koopwoningen.
- W4.** We investeren in mooiere en gemengde wijken.
- W5.** Er worden maatregelen getroffen om de woningnood, met bijzondere aandacht voor de buitendorpen, op korte termijn te verlichten.
- W6.** We stimuleren het omvormen van leegstaande bedrijfs- en kantoorpanden tot woningen.
- W7.** We maken het voor ouderen aantrekkelijker om door te stromen naar een beter passende woning in de eigen buurt.
- W8.** We leggen de rode loper uit voor alternatieve woonvormen zoals kleinschalige coöperaties, woon-zorgclusters, tiny houses en woongroepen.
- W9.** We zetten bij nieuwbouw in op bereikbaarheid met het openbaar vervoer en de fiets en verlagen de parkeernormen.
- W10.** We bouwen binnen de grenzen van de huidige bebouwing.

HOOFDSTUK 2 **Zorg en Welzijn**

GroenLinks geeft gezondheid topprioriteit en werkt aan een gemeente waarin iedere inwoner de zorg krijgt die zij of hij nodig heeft. Hier hoort ook kwalitatief goede en toegankelijke ziekenhuiszorg bij. Hoewel de gemeente hierop geen directe invloed heeft zullen we ons niet zomaar neerleggen bij het verder afschalen van deze zorg. Hierbij staat GroenLinks voor samenwerking, vertrouwen en solidariteit. Wij stimuleren kleinschalige verzorgingsvoorzieningen. Een plek waar mensen zich thuis voelen en zich betrokken voelen bij elkaar. Geld, instituties en organisaties staan niet centraal, maar de mensen zelf. Dat betekent dat we investeren in preventie in de breedste zin van het woord. Omdat wij geloven dat voorkomen beter is dan genezen. Gezondheid is meer dan niet ziek zijn. Zorg, welzijn, wonen en een gezonde, groene leefomgeving gaan hand in hand. Je wilt gezond zijn én je gezond voelen. Controle over je eigen leven en meedoen in de maatschappij zijn daar cruciale voorwaarden voor.

De gemeente kan geen mentale of fysieke beperkingen wegnemen of ziektes genezen. Maar de gemeente kan wél hulp en adequate zorg bieden, en zorgen dat mensen zo lang mogelijk in hun eigen buurt kunnen blijven wonen, sporten en bewegen.

Inclusieve zorg

Goede zorg dient voor iedereen laagdrempelig en toegankelijk te zijn, ongeacht je (culturele) achtergrond, sociaaleconomische status of handicap. Te vaak vallen kwetsbare mensen tussen wal en schip. Voor veel mensen zijn de eisen die de overheid aan hen stelt te hoog. Veel regels en procedures zijn voor laaggeletterden simpelweg te ingewikkeld. GroenLinks maakt sociale voorzieningen toegankelijk voor iedereen. Lager opgeleiden krijgen gemiddeld 19 jaar eerder te maken met gezondheidsklachten dan hoger opgeleiden. Zij zijn vaker eenzaam en vaker ziek. Dit is onacceptabel. Deze mensen vinden het vaak moeilijk informatie van de huisarts of gemeente goed te begrijpen en de juiste beslissingen te nemen. Aandacht voor taal, laaggeletterdheid en digitale vaardigheden, worden daarom, samen met een aanpak tegen eenzaamheid, een speerpunt in ons welzijnsbeleid.

Thuis

Wonen is een eerste levensbehoefte. De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van kwetsbare mensen, zoals dak- en thuislozen en mensen met GGZ-problematiek. Gemeenten moeten in hun huisvestingsplannen daarom rekening houden met de verschillende doelgroepen die een plekje verdienen in hun wijk of stad. Iedereen mag zelf kiezen of je thuis blijft wonen met professionele hulp of in kleinschalige woonvormen waar zorg aanwezig is. Maar liefst 94 procent van de Nederlandse ouderen woont thuis. GroenLinks wil de zorg daarom 'dichterbij' organiseren, 'tussenvoorzieningen' voor ouderen mogelijk maken en buurtwerk en huisartsen nauwer laten samenwerken bij de monitoring van ouderen zodat zij zelfstandig kunnen (blijven) wonen.

Vertrouwen

GroenLinks wil dat de overheid vertrouwen in mensen heeft. Te vaak krijgen mensen die hulp het hardste nodig hebben, het moeilijkst toegang tot die hulp. We stoppen met de onnodige controledruk en gaan vertrouwen op de eigen keuze van mensen en in de kennis en kunde van zorgprofessionals. Bij een hulpvraag zijn de wensen en behoeften van mensen leidend. Zorgverleners willen goede zorg kunnen bieden en worden nu te veel belemmerd door registraties die zijn gebaseerd op wantrouwen. We stoppen met nodeloze administratie en controledrift en maken zorgprofessionals weer baas van hun eigen werk.

Vrijheid om samen zorg te organiseren

Zorg is geen markt. We dringen de marktwerking terug en stellen samenwerking tussen zorgorganisaties en zorgprofessionals voorop. Niet de laagste prijs maar de hoogste kwaliteit moet leidend zijn. De gemeente Hogeveen moet de vrijheid nemen om aanbestedingstrajecten voor de lokaal of regionaal georganiseerde zorg te schrappen en op andere wijze te financieren. Dit kan helpen in het terugdringen van de administratielast. Ook kan zo worden voorkomen dat zorgorganisaties die zeer specialistische zorg aanbieden moeten sluiten, of dat de zorg steeds weer bij een andere aanbieder wordt ondergebracht. Bij een complex zorgtraject wordt een regisseur benoemd die verantwoordelijk is voor de coördinatie en bewaakt dat de zorg zo effectief mogelijk wordt geleverd.

Z1. Als we beleid maken op het gebied van jeugd, welzijn en zorg, zijn de groepen om wie het gaat altijd volwaardige gesprekspartners.

Z2. Voorkomen is beter dan genezen. GroenLinks zet daarom in op een sterk preventief beleid en het verkleinen van gezondheidsachterstanden. Door promotie van sporten voor jong en oud en het aanbieden van goed geoutilleerde sportvoorzieningen. Daarbij zorgen we ervoor dat deze voor iedereen die wil, toegankelijk is.

Z3. Wij willen samenwerking tussen zorgaanbieders met kwaliteit als uitgangspunt, in plaats van concurrentie op basis van prijs.

Z4. Wanneer er sprake is van een gezin met meerdere problemen, werken wij volgens het principe '1 gezin, 1 plan, 1 regisseur'.

Z5. Een veilige jeugd is cruciaal voor een kansrijke start. De gemeente zet daarom in op preventie, culturele sensitiviteit en nauwe samenwerking met huisartsen, verloskundigen en onderwijsinstellingen.

Z6. Kinderen en jongeren met problemen moeten laagdrempelig en op de school zelf contact kunnen leggen met een welzijnswerker. Deze moet vanuit contact en expertise

in staat zijn om krachten aan te boren en te vergroten. Investeren aan de voorkant levert uiteindelijk geld op aan de achterkant.

Z7. Een licht verstandelijke beperking is vaak niet direct te herkennen. Kinderen en jongeren met een licht verstandelijke beperking kunnen zich redelijk goed uitdrukken. De communicatie gaat echter vaak mis bij het begrijpen en begrepen worden. GroenLinks zet zich daarom in voor meer kennis en expertise in de (jeugd)hulpverlening voor deze groep.

Z8. Mensen die dat aankunnen, krijgen de mogelijkheid van een integraal persoonsgebonden budget (pgb) voor alle aspecten van hun leven. Met andere woorden: een pgb voor zorg, werk, wonen en onderwijs.

Z9. Inwoners met een zorgvraag die samen een woongroep willen vormen, moeten daarvoor letterlijk en figuurlijk de ruimte krijgen. In een woongroep houden mensen optimale zeggenschap over hoe zij hun zorg en woonomgeving willen inrichten.

Z10. GroenLinks zet zich in voor mensen met geestelijke gezondheidsproblemen. We willen dat zij zich thuis voelen in hun wijk, en we zetten daarom in op hulp- en ondersteuning die daarvoor zorgt.

Z11. Wonen is een eerste levensbehoefte. GroenLinks zet daarom vol in op 'Housing First': dakloze mensen krijgen eerst een huis, daarna worden andere problemen aangepakt.

Z12. GroenLinks wil dat mantelzorgers beter ondersteund worden. We betrekken hen bij de zorgvraag, zetten tijdig 'respijtzorg' in en maken ons hard voor betaalde aanwezigheidszorg, zodat mantelzorgers niet overbelast raken. Er komt ook meer aandacht voor jonge mantelzorgers.

Z13. Instellingen die door de gemeente gesubsidieerd of gecontracteerd worden, moeten zorgen voor een goed werkgeverschap en een fatsoenlijk loon. Goede arbeidsvoorwaarden, minder administratieve lasten.

Z14. We moeten de grote personeelstekorten in de zorg tegengaan. Daarom gaat GroenLinks zich binnen de gemeente actief inzetten voor het promoten van het opleiden van zorgpersoneel en de inzet van ervaringsdeskundigen.

Z15. We zetten vol in op de uitvoering van het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een handicap. Gemeentelijke gebouwen, voorzieningen en (digitale) informatie maken we toegankelijker. Dit doen we via een concreet plan van aanpak op diverse leefgebieden. We hebben speciale aandacht voor kinderen met een handicap.

Z16. Bij het ontwikkelen en uitvoeren van activiteiten betrekken we nadrukkelijk de bibliotheek. We borgen de educatieve en vormende activiteiten zoals die door de bibliotheek (kunnen) worden uitgevoerd. De bibliotheek sluit aan bij het sociaal domein, cultuur en het onderwijs. Een overweging hierbij is of de bibliotheek, met de functie die

zij vervult, qua financiering niet beter aansluit op het sociaal domein in plaats van het cultureel domein.

Z17. De invalidenparkeerkaart wordt gratis voor minima.

HOOFDSTUK 3 **Klimaat en duurzaamheid**

De klimaatcrisis is de grootste opgave van onze tijd. Het tegengaan van de opwarming van de aarde vergt al onze daadkracht, creativiteit en wil tot samenwerking. Wachten kan niet meer: we moeten nú de handen uit de mouwen steken. Wij als gemeente zijn daarbij onmisbaar. Samen met onze inwoners kunnen we verduurzaming echt in de praktijk brengen. We hebben bovendien een regierol. De gemeente Hoogeveen moet concrete invulling geven aan de Regionale Energie Strategie (RES). Ook moet de gemeente ervoor zorgen dat in 2050 alle huizen van het gas af zijn en zijn aangesloten op een alternatieve warmtebron.

GroenLinks zorgt ervoor dat klimaat en duurzaamheid in Hoogeveen bovenaan de politieke agenda staat. Hoogeveen sluit daarbij aan bij de internationaal vastgestelde SDG doelen (dat zijn 17, door de VN vastgestelde ontwikkelingsdoelen). Deze zijn opgesteld om samen te werken aan een betere wereld voor iedereen.

Wij willen dat de energietransitie duurzaam en eerlijk verloopt, samen met onze bewoners wordt vormgegeven en uitgevoerd, dat projecten natuurpositief worden ontwikkeld en dat de transitie leidt tot een economie zonder verspilling.

Duurzaam staat voor maximale investeringen in energiebesparing, schone energie en een klimaatpositieve gebouwde omgeving. Ook onze gemeente speelt hierin een belangrijke rol, bijvoorbeeld door de regierol in de lokale warmtetransitie.

Eerlijk betekent dat mensen met een kleine portemonnee kunnen meekomen in en profiteren van de energietransitie. We bestrijden energiearmoede en zorgen dat de totale woonlasten van huishoudens met een lager inkomen niet stijgen. Ook mag de energietransitie inkomensongelijkheid in geen geval vergroten: de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten. Inwoners met weinig financiële middelen krijgen de kans om mee te doen in coöperatieve energieprojecten en te profiteren van de opbrengst.

Samen betekent dat iedereen actief kan meepraten over de manier waarop de energietransitie vorm krijgt. De energietransitie kan alleen slagen als we bewoners serieus nemen in hun wensen en toekomstverwachtingen. We zetten in op burgerraden, organiseren wijkgesprekken, ondersteunen energiecoöperaties en zorgen ervoor dat niemand afhankelijk is van grote monopolistische bedrijven.

Natuurpositief betekent dat de energietransitie gepaard gaat met verdere ontwikkeling van onze natuur. Zo vragen we van projectontwikkelaars de natuur te versterken en biodiversiteit maximaal te stimuleren.

Circulair betekent dat we ons sterk maken voor een economie die grondstoffen in de kringloop houdt. De gemeente zet in op korte ketens en hergebruik van grondstoffen, geeft in haar inkoopbeleid het goede voorbeeld en neemt maatregelen om de hoeveelheid restafval te verminderen.

We benaderen klimaat en duurzaamheid vanuit een integrale visie. We zorgen ervoor dat de energietransitie andere problemen niet versterkt maar juist helpt oplossen. We grijpen de kansen van de energietransitie met beide handen aan. We leiden mensen met afstand tot de arbeidsmarkt op voor nieuwe 'groene banen'. We vragen inwoners hoe we de leefbaarheid van hun wijk kunnen verbeteren en kijken hoe de energietransitie hierin past. En we versterken de lokale democratie door inwoners actief te betrekken bij de uitvoering van de transitie.

K&D 1. Inwoners gaan via lokale burgerberaden een centrale rol spelen in de lokale energietransitie.

K&D 2. We grijpen de energietransitie aan om fors in wijken te investeren. In 'wijkgesprekken' kunnen inwoners aangeven hoe we hun buurt kunnen verbeteren. Samen kijken we hoe de energietransitie hierin past.

K&D 3. We scholen mensen (om) en helpen hen aan 'groene banen' (zoals installateurs van warmtepompen en zonnepanelen of elektrotechnici).

K&D 4. Inwoners met een kleine beurs worden actief betrokken bij de energietransitie. Van energiecoaches krijgen zij gratis advies en hulpmiddelen (tochtstrippen, ledlampen, radiatorfolie etc.).

K&D 5. We rollen de "groene" loper uit voor lokale energiecoöperaties. Iedere inwoner van gemeente Hoogeveen krijgt de kans om lid te worden van een energiecoöperatie.

K&D 6. Bewonerscollectieven worden centrale partners in de warmtetransitie. We faciliteren lokale 'warmteschappen'. Deze kunnen prima samenwerken met private warmtebedrijven.

K&D 7. Ook mensen zonder eigen dak of grond krijgende mogelijkheid om in hun directe omgeving te investeren in duurzame energie. De gemeente ondersteunt bewonersinitiatieven, stelt ze daken, geluidsschermen en grond beschikbaar. (Bijv. in de zonneroute A37)

K&D 8. We verlenen alleen medewerking aan zonne- en windprojecten die aan onze groene én sociale voorwaarden voldoen. Zo zorgen we dat de gemeenschap financieel meeprofiteert en dat de omliggende natuur wordt verbeterd.

K&D 9. We experimenteren met innovatieve manieren om zonne-energie op te wekken: zonnepanelen op carports, gevels, bushokjes, hekwerken, geluidswanden en lantarenpalen.

K&D 10. Door het gebruik van een regenwatersysteem door middel van een waterzak in de kruipruimten kan regenwater hergebruikt worden voor wc-spoelingen, tuinsproeien en kleding wassen. Dit voorkomt verspilling van kostbaar regenwater. Bij nieuwbouw wordt toepassing hiervan opgenomen in de bouwvoorwaarden. Voor bestaande

woningen wordt dit gestimuleerd en onderzocht welke subsidiemogelijkheden hiervoor zijn.

K&D 11. Er moet ingezet worden op het vasthouden van regenwater in de oppervlakte. Het ontlasten van het riool wordt bevorderd door o.a. het ontkoppelen van het riool voor de afvoer van regenwater en de “vuile” afvoer . Er wordt meer ingezet op zuivering door het aanbrengen van helofytenfilters, Hierbij wordt gebruik gemaakt van bestaande of aan te leggen vijverpartijen.

K&D 12. Met ‘wortel en stok’ zorgen we dat bedrijven meedoen in de energietransitie. We zijn streng als het gaat om naleving van de Wet milieubeheer. Tegelijkertijd helpen we het MKB actief om besparende maatregelen door te voeren.

K&D 13. Gemeente Hoogeveen is aanjager van duurzame startups en sociaal ondernemers die werken aan innovatieve en creatieve oplossingen voor duurzaamheidsvraagstukken.

K&D 14. Met winkeliersverenigingen en de lokale afdeling van Koninklijke Horeca Nederland maken we duidelijke afspraken over afvalscheiding, duurzame logistiek en maatregelen om energieverpilling (terrasverwarming, open winkelpuien) tegen te gaan.

K&D 15. We gaan veel minder afval weggoaien, bijvoorbeeld door in te zetten op ‘diftar’ (differentiële tarieven): huishoudens die minder restafval aanbieden, betalen een lagere afvalstoffenheffing. Ook maken we het makkelijker om afval gescheiden in te leveren dan om restafval in te leveren (omgekeerd inzamelen).

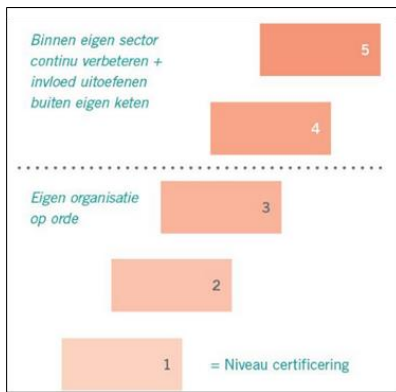
K&D 16. We bouwen circulair. Circulariteit – waarbij kringlopen zich sluiten en afval een grondstof is – wordt een vast criterium bij gronduitgifte, aanbestedingen en vergunningen.

K&D 17. We maken duidelijke prestatieafspraken met woningcorporaties: onder andere over minimale energie labels, het percentage energie neutrale woningen en woningen met zonnepanelen.

K&D 18. Warmtenetten maken gebruik van (nieuwe) duurzame bronnen (geothermie, aquathermie, lucht- en bodemwarmte). Waar mogelijk geven we de voorkeur aan lage- en midden temperatuur warmtenetten.

K&D 19. Als gemeente hebben we een voorbeeldfunctie. We gaan daarom voor maximale CO2-reductie binnen onze eigen organisatie. We gebruiken groene stroom en leggen zonnepanelen op al onze daken waar dit mogelijk is en op maatschappelijk vastgoed (scholen, sportvoorzieningen etc.). Ook zetten we ons actief in voor verduurzaming in de keten (leveranciers, onderaannemers etc.). Om ervoor te zorgen dat deze beloften niet vrijblijvend zijn laten we ons certificeren.

Toelichting: De VNG raadt gemeenten aan om zich via de CO2 prestatieladder te laten certificeren. Op deze ladder kunnen gemeenten zich op vijf niveaus laten certificeren (zie figuur hieronder).

Tot niveau 3 zorgen gemeenten voor maatregelen binnen de eigen organisatie. Wij pleiten ook voor maatregelen in de keten. Hiervoor zouden gemeenten zich minimaal op niveau 4 moeten laten certificeren. Voor certificering op niveau 5 moeten scope 1-, 2-en 3-emissies in kaart zijn gebracht, moet structureel intern en extern worden gecommuniceerd over de CO2-voetafdruk van de gemeente en moet de gemeente actief deelnemen aan sector- en keteninitiatieven op het gebied van CO2-

reductie.

K&D 20. De gemeente koopt circulair in. Circulariteit wordt in alle aanbestedingen een criterium.

K&D 21. Het beheer van de grondwaterstand is een taak van het Waterschap. De toenemende verdroging als gevolg van de daling van het grondwater brengt echter schade toe aan woningen en infrastructuur. Gestart zal moeten worden met nader onderzoek en een inventarisatie van reeds bestaande schade. Bewoners worden hier actief bij betrokken. Daar waar mogelijk moet verdere verdroging voorkomen worden.

HOOFDSTUK 4 Groen en leefomgeving

Voldoende groen en natuur is onmisbaar. Voor ons welzijn, voor de ontwikkeling van onze kinderen en voor het voortbestaan van dieren en insecten. GroenLinks wil schone lucht voor iedereen, kwetterende vogels en kinderen die zorgeloos op straat spelen. We koesteren de schoonheid en de rust van een natuurwandeling door het bos of over de Drentse hei. GroenLinks strijdt voor het recht op een groene leefomgeving voor en van ons allemaal. We komen op voor natuur, dieren en insecten. En daarom willen wij fundamenteel andere keuzes maken. Groene en sociale keuzes. Met geluk, gezondheid en onze aarde voorop.

Het gaat niet goed met de natuur in Nederland. Groen, biodiversiteit en natuur maken plaats voor stenen en asfalt. Doodzonde, want gebrek aan groen maakt ongelukkig, ongezond en kan tijdens hete zomers zelfs dodelijke gevolgen hebben voor mensen met een zwakkere gezondheid. Vogels, vleermuizen en insecten sterven in rap tempo uit, omdat ze geen thuis meer hebben. En het landschap verrommeld en verdroogt.

GroenLinks komt op voor wat waardevol en kwetsbaar is. In onze gemeente maken we het verschil. Wij stellen groen, biodiversiteit en kwaliteit van leven centraal. Dat doen we bij ieder bouwproject, elke aanpassing van de openbare ruimte en ieder toekomstplan. Iedereen heeft recht op een groene omgeving in de buurt van hun thuis. Dat vraagt om een integrale blik en een radicale herverdeling van onze ruimte. De ruimte die we hebben is beperkt, en wordt nu te veel ingenomen door de auto. Slim nadenken over voorzieningen en volmondig inzetten op wandelen, fietsen en OV betekent dat we ruimte vrijspelen. Groene ruimte die ons allemaal ten goede komt. Die we kunnen inzetten om elkaar te ontmoeten, om te ontspannen en te bewegen.

We beschermen onze natuur, gaan onze landschappen herstellen en versterken, en maken onze omgeving weerbaar tegen de gevolgen van klimaatverandering. Tegen extreme hitte, droogte en hoosbuien. Bouwen voor de mens betekent wat ons betreft ook bouwen voor dieren en insecten. Of we het nu hebben over mens, dier, of onze aarde: GroenLinks zet groen geluk op één.

G&L 1. Iedereen heeft recht op groen: we werken toe naar een gemeente waar iedere inwoner een groene openbare omgeving tot zijn/haar beschikking heeft om te ontspannen en te bewegen.

G&L 2. Iedere renovatie of aanpassing in de openbare ruimte levert méér groen, biodiversiteit en klimaatbestendigheid op. Met andere woorden: elke aanpassing moet onze gemeente óók groener maken.

G&L 3. We wijzen plekken aan voor 'Tiny Forests' om de biodiversiteit extra te versterken. Als de gemeente een boom kapt, planten we er twee terug. Om bomen te kappen met een grotere omtrek dan 25 cm is een vergunning nodig, zowel voor de gemeente als particulieren en bedrijven.

G&L 4. We gaan samen met bewoners, verenigingen en bedrijven aan de slag met het zo goed en groen mogelijk inrichten van hun directe omgeving.

G&L 5. Vogels, vlinders, bijen en andere insecten zijn van groot belang voor onze leefomgeving. We houden daarom rekening met biodiversiteit bij het beheer van openbaar groen.

Onze parken, bermen en andere groene plekken worden voortaan verzorgd en aangelegd volgens de principes van ecologisch beheer.

G&L 6. Zwerfafval is lelijk, vervuilend en schadelijk voor dieren. Daarom wil GroenLinks samen met bewoners en ondernemers dit probleem aanpakken.

G&L 7. We streven ernaar dat ieder dak groen wordt, vol ligt met zonnepanelen of op een andere manier goed gebruikt wordt. De gemeente geeft hier tenminste het goed voorbeeld op haar eigen gebouwen enz.

We verleiden particulieren om hun daken te transformeren door subsidies voor groene daken of zonnepanelen.

Voor ontwikkelaars die bouwprojecten willen aangaan in onze gemeente geldt het 'ja, tenzij'-principe: zij moeten aangeven waarom er géén groene daken of andere klimaat-adaptieve maatregelen mogelijk zijn, in plaats van andersom.

G&L 8. We zoeken actief naar oplossingen om geluidsoverlast in de leefomgeving te voorkomen en tegen te gaan. In het ontwerp houden we rekening met schuilplaatsen voor onder andere vleermuizen, vogels en egels en daar waar mogelijk vergroenen we.

G&L 9. De leefomgeving, biodiversiteit, sociale opgaven en de toekomst van onze aarde zijn belangrijker dan rendements-denken. Maatschappelijke waarde en groen worden leidende principes in de lokale Omgevingsvisie en bij gemeentelijke aanbestedingen.

G&L 10. Als er gebouwd wordt voor mensen, dan doen we dat natuur-inclusief. Zo wordt er ook gezorgd voor flora en fauna.

G&L 11. We stimuleren duurzame landbouw. In gebiedsvisies scheppen we voorwaarden voor duurzame landbouw door onder andere, gelet op de gezondheid van

onze inwoners, het gebruik van landbouwgif en kunstmest sterk te reduceren, liever nog volledig te verbieden. Daarnaast maken we regels voor goed bodembeheer om uitdroging te voorkomen.

G&L 12. Veiligheid op straat is essentieel voor kinderen én volwassenen. Om daarvoor te zorgen, verlagen we de maximumsnelheid binnen de bebouwde kom naar 30 km/u.

Waar mogelijk maken we wegen eenrichtingsverkeer. Snorfietsen, brommers en scooters rijden voortaan op de rijbaan. En voetgangers en fietsers krijgen voorrang in het verkeer.

G&L 13. We maken fietsen aantrekkelijker door het ontwikkelen van 'doorfietsroutes' waar fietsers over een flinke afstand kunnen doorfietsen en voorrang hebben. Gevaarlijke punten voor fietsers en voetgangers worden aangepakt.

G&L 14. Er komen fietspaden die alle wijken en dorpskernen met de belangrijkste voorzieningen verbindt. We handhaven hierbij minimaal het huidige niveau.

G&L 15. Iedereen moet toegang hebben tot duurzaam vervoer ook voor wie weinig te besteden heeft.

G&L 16. We stimuleren het gebruik van "de Bij".

G&L 17. De gemeente komt haar verplichtingen na om zorg te dragen voor toegankelijke buurt/wijkvoorzieningen die dienen als ontmoetingsplek voor alle inwoners van het betreffende gebied (inclusief de buitendorpen). De besturen van de buurt/wijkvoorziening bevorderen de toegankelijkheid door te voorzien in een breed en gevarieerd aanbod.

G&L 18. De openbare ruimte is van ons allemaal. We voeren overal in het centrum en aanpalende gebieden betaald parkeren in en maken een extra parkeervergunning (met een max. van 2 per huishouden) per adres naar redelijkheid duurder.

G&L 19. Bij nieuwbouw verlagen we de parkeernorm per woning zodat er meer ruimte is voor groen in de wijk.

G&L 20. De gemeente als werkgever, start een grootschalig programma om werknemers te stimuleren de fiets te pakken, thuis te werken of buiten de spijstijden te reizen naar het werk.

G&L 21. Er wordt actief en met resultaatverplichting gewerkt aan het terugdringen lichtvervuiling. Uitbreiding van het aantal lichtmasten langs de ontsluitingswegen (A28 en A37) wordt niet toegestaan. Voor bestaande lichtmasten komt een verordening dat deze tot uiterlijk 22.00 mogen "branden".

G&L 22. De huidige inspanning op het terugdringen van geluidsoverlast door verkeersintensiteit van de A28 en A37 wordt verder uitgebreid zodat ook in de aangrenzende woonkernen gebieden die nu niet in meegenomen zijn in de plannen alsnog worden betrokken.

G&L 23. We zetten de omslag naar elektrisch vervoer in de hoogste versnelling. De gemeente stimuleert actief de uitbreiding van het aantal laadpalen.